

Overname is meer een zaak van ouderen dan van jongeren, meent kandidaat-voorzitter van het NAJK Dirk Bruins uit Dwingeloo. 'Overnames mislukken slechts zelden financieel, maar wel door slechte communicatie.' Een nadere kennismaking met een moderne jonge melkveehouder die meer aandacht wil voor ondernemerschap. 'Hoe kun je naar de bank gaan zonder te weten wat je marges zijn?'

Een mediatraining heeft Dirk Bruins al gevolgd. En ook een cursus spreken in het openbaar heeft de veehouder uit Dwingeloo al achter de rug. 'Dat heb ik zelf geëist', klinkt het zelfverzekerd. 'Ik weet heel goed op welke vlakken ik nog moet leren.' Het is duidelijk dat Bruins al volop in zijn inwerkperiode zit voor het voorzitterschap van de agrarische jongerenorganisatie NAJK. Toch duurt het nog tot juni voordat de 29-jarige zich officieel voorzitter mag noemen. Dan zullen de leden hun ja-woord geven. 'Het moet wel heel raar lopen wil ik niet gekozen worden.'

Meer bagage

Het heeft zo'n beetje een maand geduurd voordat Bruins zelf 'ja' zei tegen de klus. Het zal toch 20 uur per week in beslag nemen en als jonge ondernemer, volop in de bedrijfsopbouw, is dat een behoorlijke aanslag op de tijd. In eerste instantie was hij dan ook niet enthousiast. Maar bij nader inzien zag Bruins mogelijkheden zichzelf te ontplooiën. 'Ik was te lui om te leren', zegt hij over zijn jongere jaren. 'Nu mis ik wat bagage. Ik krijg bij het NAJK de kans me verder te ontwikkelen.' Hij somt al behendig en systematisch de voordelen op. 'Ik ontmoet veel nieuwe mensen en ben met nieuwe ontwikkelingen bezig. Het houdt me scherp en dat is ook voor mijn bedrijf goed.'

Dat zijn aanstelling twee jaar duurt met daarna de mogelijkheid tot verlenging van twee jaar, vindt Bruins een voordeel. 'Het is wel een korte periode als je bedenkt dat inwerken veel tijd vraagt, maar een termijn van vier jaar was voor mij een grote drempel geweest.' In besturen is hij behoorlijk 'groen'. Jehan Bou-

ma is hem inmiddels aan het inwijden. Zijn doel is het NAJK onderscheidend te houden. 'Nee, wij worden zeker geen jongerenafdeling van LTO.'

De voortzettingswaarde noemt hij een typische NAJK-gedachte. 'Die biedt meer mogelijkheden in de bedrijfsovername. Dat is een gezamenlijk belang als jonge boeren, dat bindt ons. Daarmee hebben we zo'n zeventig procent van de jonge boeren in ons ledenbestand, oftewel 10.000.'

Hij is representatief voor de moderne jong boer, vindt hij zelf. 'Ik ben een jonge ondernemer, redelijk flexibel en scherp. Bovendien heb ik een eigen mening en kan door dingen heen prikken.' Adviseurs zullen niet snel op de stoel van deze ondernemer gaan zitten. 'Ik ben niet eigenwijs, maar ik zal ook niet alles aan nemen. "Is het wel zo?", vraag ik me vaak af.' Hij is duidelijk een kind van zijn generatie met een hippe broek, gel in de kuif en een ringetje in het rechteroor. Hij maakt vergelijkingen met ondernemingen in Amsterdam en Rotterdam, ging op stage in Canada en de naam Greenpeace valt een keer. 'Zij hebben niks te verliezen. Dat is wel wat anders dan belangenbehartiging waar je het hebt over het inkomen van mensen.' Maar Bruins loopt nog gewoon op Drentse klompen.

Het is goed te begrijpen dat het NAJK in de jonge Bruins hun nieuwe voorman ziet. Een communicatieve man die weet wat hij wil, zijn zegeningen telt en ook de moed heeft kritisch naar zichzelf en zijn omgeving te kijken. 'We beheren als boeren een groot deel van Nederland. Natuurlijk moeten we daar verantwoording voor afleggen.' Maar bovenal is Bruins een ondernemer in de dop. 'Ik verbaas

me er nog steeds over dat veehouders de kostprijs van hun melkproductie niet kennen. Hoe kun je naar de bank gaan zonder te weten wat je marges zijn?' Dat bedrijven door de enorme groei en de melkprijzdaling in problemen zitten weet hij ook. 'Hoe kun je in vier jaar verdubbelen en geen rekening houden met een dalende melkprijs?'

Bruins weet dat het op zijn bedrijf wel goed zit. 'We houden met de accountant de zaak goed in de gaten.' Dat blijkt tijdens een rondje over het keurig opgeruimde bedrijf met efficiënte gebouwen en een functionele veestapel die productief en gezond oogt. Er staat 9500 kilo melk op het rollende jaargemiddelde met 4,59 procent vet en 3,59 procent eiwit. 'Nee, een fokker ben ik niet, alhoewel ik het graag zou willen zijn.' Zijn favoriete koe is een dochter van Ferrari. Voor haar exterieur kreeg ze 86 punten, maar Bruins, duidelijk meer koeienboer dan machineman, roemt vooral haar levensduur. 'Ze is bijna tien jaar en nog puntgaaf. En ze is altijd in één keer drachtig. Deze keer van Integrity', verklapt hij.

Maatschap van zes

De bedrijfsomvang is boven gemiddeld. Negentig melkkoeien, negentig hectare grond en 900.000 kilo melk runt Bruins samen met zijn schoonvader. Zijn vrouw Bertina werkt als docente buitenshuis. Ooit molk zijn vader op deze plek zo'n veertig koeien. In 1999 werden de twee kleinere bedrijven samengevoegd tot een levensvatbare onderneming. 'We vormen een maatschap met zes mensen. Dat had financieel en juridisch nogal wat te betekenen', vertelt de veehouder openhartig. 'Mijn schoonvader financierde de

Wij worden zeker geen jongerenafdeling van LTO

stal, maar wat als het huwelijk zou stranden?' Het zijn zaken waar je niet graag over praat, maar die moet je afdichten, meent Bruins zakelijk. 'Een bedrijf overnemen draait om communiceren. Ik zie weinig overnames stuklopen op de financiële kant, maar veel meer omdat er niet duidelijk gepraat wordt.' De jonge boeren die avonden naar cursussen en themabijeenkomsten gaan treft geen blaam, vindt Bruins. 'De overname is vooral een zaak van de ouderen. Zij moeten het bespreekbaar maken en de bedrijfsopvolger erbij betrekken. Ik zie nog regelmatig dat opvolgers tot hun dertigste jaar nooit met een boekhouder praten. Eigenlijk moeten juist de ouderen zich laten voorlichten over de bedrijfsovername. Sommigen verwachten een miljoenenstroom.' Bijna twee jaar geleden stapten zijn ouders uit de maatschap. Schoonvader zal over een aantal jaren volgen. Met één arbeidskracht 900.000 kilo vol melken? 'Ik zie niet veel in dat soort berekeningen. Sommigen zijn druk met 200.000 kilo melk en anderen kunnen 1,2 miljoen aan, maar dan wel met de loonwerker elke dag. Bij ons is er arbeidstechnisch nog veel mogelijk.' Waar het plafond is, kan hij niet zeggen. 'We kunnen nog veel investeren in arbeidsproductiviteit.'

Het werk op de boerderij zal tijdens de NAJK-uren worden waargenomen door schoonvader en ook vader springt bij. Daarnaast zal Bruins terugvalen op de bedrijfsverzorging en de loonwerker. 'Als ik 's morgens wegga en het gras moet gemaaid worden, wacht ik echt geen dag. Dan bel ik de loonwerker.' De vacatiegelden moeten in deze gevallen afdoende zijn om de extra kosten goed te maken. Want geld meebrengen doet de jonge ondernemer niet. 'Nee, dan houdt het gauw op. Het mag me hooguit twee tochtige koeien extra per jaar kosten.' Toch is het bedrijf thuis achterlaten wellicht het moeilijkste gedeelte van het voorzitterschap. Daarover heeft Bruins nagedacht. 'Mijn bedrijf wordt steeds groter en dan ga je meer managen, plannen en heb je als ondernemer een sturende functie. Als je dat goed doet, moet het kunnen dat ik een paar dagen weg ben. Zonder dat ik er bovenop zit, moet het bedrijf gewoon doordraaien. Het zal een mooi leerproces worden.'

Alice Bootj

Melkveehouder Dirk Bruins uit Dwingeloo kandidaat-voorzitter NAJK

'Overname is voor al communiceren'